

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Зайвої Марії Сергіївни
«Розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного
мистецтва у процесі методичної підготовки»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дослідження. Соціально-політичні трансформаційні виклики сьогодення, вимоги глобальних ринків праці, засадничі основи освітніх змін, зумовлюють виникнення потреби у підготовці нової генерації конкурентоспроможних креативних фахівців, здатних до постійного професійного зростання, саморозвитку, інноваційної діяльності та творчих перетворень. Формування творчої особистості є важливою вимогою та досягненням сучасного суспільства у період глобалізації та диджиталізації, оскільки творчість в усіх сферах людської діяльності є каталізатором прогресу, розвитку та необхідних сутнісних перетворень у системі освіти. Створення нових умов в системі освіти та педагогічної науки; сприйняття нового соціально-педагогічною спільнотою, застосування педагогічних новацій для ефективного розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя є нагальною проблемою інноваційних змін.

У період стрімкого культурно-технічного розвитку, а також в умовах довготривалого впливу російської ідеології, базовим компонентом Національного технопарку є велика увага до оновлення системи підготовки та супроводу компетентного вчителя для Нової української школи, який у своїй діяльності втілює творчі ідеї та інновації, інтеграцію офлайн – та онлайн-ресурсів, спрямованість на ціннісні орієнтири та розвиток творчого потенціалу. В умовах війни, і після її завершення головним завданням Національної освітньої галузі є і буде забезпечення якості освіти на всіх рівнях, підтримка та розвиток української культурної ідентичності.

Концептуальні засади реформування освіти в Україні окреслені у законах України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), «Концепції розвитку педагогічної освіти» (2018), Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки (2022), Концепції «Нова українська школа» (2016), «Про повну загальну середню освіту» та основні напрями її реформування щодо створення нового сучасного освітнього середовища, передумов для інноваційної діяльності, впроваджених новими Державними стандартами всіх рівнів освіти, «Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті» в яких зазначено, що метою української системи освіти є своєчасне виявлення ранньої обдарованості. Освітній процес може вважатись досконалим, якщо він не лише відповідає сучасним суспільним потребам, але й визначає загальні підходи до розв'язування майбутніх проблем.

У зв'язку з цим актуальності набуває проблема трансформації та виокремлення методичної підготовки як складової фахової підготовки

майбутнього вчителя музичного мистецтва у закладах вищої освіти, враховуючи досвід вітчизняних та зарубіжних науковців і педагогів. У методичній підготовці студенти вивчають фахові методики, які забезпечують їхню готовність до роботи в закладах загальної середньої освіти.

Однак проблема розкриття та реалізації потенційних можливостей майбутнього вчителя музичного мистецтва не знайшла належного висвітлення у науковій літературі. Зокрема, проблема розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у методичній підготовці досліджена недостатньо. Актуальність дослідження проблеми розвитку творчого потенціалу майбутнього учителя музичного мистецтва у методичній підготовці посилює низка *суперечностей* між:

- потребою суспільства у творчих педагогах, здатних до впровадження інновацій та недостатньою увагою педагогічної теорії й практики до розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва;

- вимогами до формування фахових компетентностей майбутнього вчителя музичного мистецтва та традиційними методами їх формування;

- необхідністю розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у методичній підготовці та розробкою ефективних організаційно-педагогічних умов реалізації цього процесу у закладах вищої освіти.

Проблема розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у методичній підготовці, залишається актуальною, важливою і вимагає подальшого дослідження та розробки практичних інструментів для його розвитку. Особливо у сучасному світі з ростом глобалізації та міжкультурної взаємодії, вимоги до майбутнього вчителя музичного мистецтва постійно змінюються.

Відтак, актуальність окресленої проблеми та її недостатня розробленість зумовили вибір теми нашого дослідження: «Розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі методичної підготовки».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах комплексної науково-дослідної теми Кафедри музикознавства та музичної освіти Факультету музичного мистецтва і хореографії Університету Грінченка «Розвиток духовного потенціалу особистості в неперервній мистецькій освіті» (2016 – 2025) (номер державної реєстрації 0116U003993).

Тему дисертації затверджено Вченою радою Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (протокол № 9 від 29 жовтня 2020 року) у формулюванні «Розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі методичної підготовки».

Мета дослідження — теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність організаційно-педагогічних умов розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у методичній підготовці.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва.
2. Обґрунтувати методологічні засади, визначити сутнісні характеристики та структуру творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва.
3. Визначити специфічні особливості методичної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва у закладах вищої освіти.
4. Здійснити діагностику стану розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у методичній підготовці.
5. Теоретично обґрунтувати організаційно-педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у методичній підготовці та експериментально перевірити їх ефективність.

Об'єкт дослідження – фахова підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва у закладах вищої освіти.

Предмет дослідження – організаційно-педагогічні умови методичної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до розвитку творчого потенціалу.

Методологічною основою дослідження є: загальнотеоретичні та методологічні положення філософії щодо взаємозв'язку теорії та практики; психології щодо всебічного розвитку особистості, особливостей розвитку творчого потенціалу; педагогіки щодо цілісності та неперервності методичної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва; сучасні концепції формування змісту фахової підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва; цифровізації освіти; аксіологічний, системний, діяльнісний, особистісно зорієнтований, компетентнісний та емерджентний підходи до організації освітнього процесу в закладах вищої освіти; теорії інноваційної освіти щодо розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у методичній підготовці; методичні погляди щодо навчання музичного мистецтва.

Теоретичну основу дослідження становлять: методологічні аспекти філософії формування нового покоління фахівців (В. Андрущенко, Г. Васянович, С. Гончаренко, І. Зязюн, В. Кудін, В. Кремень, В. Огнев'юк та ін.); провідні положення мистецької освіти (А. Козир, Л. Масол, О. Реброва, О. Рудницька, О. Щербініна та ін.); сучасні концепції з питань теорії та методики музичної освіти (Н. Гуральник, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Ростовський, В. Черкасов, О. Щолокова та ін.); праці зарубіжних авторів феномену «творчість» (А. Маслоу, В. Тейлор, Г. Бреннер, Дж. Гілфорд, Е. Торренс, К. Роджерс, Й. Лі, Т. Амабіле, М. Гінцберг, М. Боден, А. Дейкстерхейс, Т. Мерс та ін.); проблему розвитку потенціалу особистості порушували у своїх дослідженнях українські та зарубіжні науковці (В. Моляко, І. Маноха, В. Роменець, В. Помиткін, К. Ріф, Дж. Роттер, Цзяо Яочен, Хуа Вей та ін.). Вчені визначають типологію потенціалу особистості залежно від форм її життєдіяльності й використовують при цьому цілий ряд термінів серед яких: адаптаційний потенціал (О. Литвиненко, Н. Старинська

та ін.); інтелектуальний потенціал (А. Замша, О. Пісоцький та ін.); творчий потенціал (В. Барко, І. Маноха, Л. Міщиха, В. Моляко, С. Шандрук, Хуа Вей та ін.); духовно-творчий потенціал (В. Вербець, О. Хаустова та ін.); соціально-психологічний потенціал (А. Бефані, О. Петрунько та ін.); духовний потенціал (О. Олексюк, Л. Хомич та ін.) тощо; інноваційний потенціал (І. Вакулова, Ю. Власенко, Л. Козак, Н. Опанасенко, О. Соснюк та ін.); праці українських і зарубіжних учених, присвячені питанням розвитку творчого потенціалу вчителя (В. Лихвар, С. Олійник, В. Кичук, В. Коновальчук, Тун Лінґе та ін.); праці вітчизняних учених з питань формування фахових компетентностей майбутніх педагогів та вчителів (І. Андросук, Н. Гузій, В. Желанова, В. Луговий, С. Міщенко, Л. Хоружа та ін.) та зарубіжних учених (М. Роблеса, К. Редфорда, К. Нілі, Г. Мітчелла, Л. Скіннера, Б. Вайта та ін.); теоретичні аспекти методичної підготовки (О. Хома, Н. Грицай, Т. Годованюк, Н. Гончар, І. Упатова та ін.) та методичної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва (Т. Бодрова, О. Кузнецова, Є. Проворова та ін.).

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань дослідження використано комплекс наукових методів дослідження: теоретичні — системно-аналітичний, контрольний-порівняльний аналіз для з'ясування стану дослідженої проблеми; синтез, систематизація та узагальнення — з метою визначити сутність базових понять й формулювання поняттєво-термінологічного апарату та структуру творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва; узагальнення та систематизація для обґрунтування критеріїв, показників та рівнів розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у методичній підготовці; структурно-функціональний метод, класифікація, синтез, конкретизація, порівняння, узагальнення — для обґрунтування організаційно-педагогічних умов розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва; емпіричні — педагогічне спостереження, опитування, тестування, бесіда, анкетування, інтерв'ювання, самоспостереження, самооцінювання — для діагностики розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва; педагогічний експеримент — з метою перевірки ефективності розроблених організаційно-педагогічних умов розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у методичній підготовці; математичної статистики — для кількісно-якісної інтерпретації експериментальних даних дослідження.

Експериментальна база дослідження. Результати дослідження впроваджено в освітній процес Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (довідка № 238 від 31.01.2024 р.); Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету (довідка № 01-12/06 від 06.02.2024 р.) та Гуманітарного факультету Мукачівського державного університету (довідка № 459 від 20.02.2024 р.).

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в тому, що *вперше* визначено структурні компоненти творчого потенціалу

майбутнього вчителя музичного мистецтва (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-гносеологічний, діяльнісно-інноваційний, рефлексійно-прогностичний); визначено поняття: «розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» як нелінійний динамічний процес інтегративних якісних змін, реалізованих в креативній мистецько-педагогічній практиці, на основі особистісної потреби до творчої самореалізації й саморозвитку у методичній підготовці; розроблено діагностичний інструментарій дослідження – критерії (спонукально-аксіологічний, знаннево-пізнавальний, праксеологічно-творчий, рефлексійно-аналітичний) та показники; визначено етапи розвитку творчого потенціалу (інспірації, експериментування, креативної самореалізації, рефлексії та вдосконалення), схарактеризовано рівні розвитку творчого потенціалу (репродуктивний, адаптивний, креативний), що забезпечило проведення констатувального експерименту; обґрунтовано організаційно-педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва (створення стимулювального освітнього середовища розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва; індивідуалізація розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у методичній підготовці; інтеграція традиційних та інноваційних методів та засобів у методичній підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва; рефлексія та зворотний зв'язок у методичній підготовці); *уточнено* сутність поняття: «творчий потенціал майбутнього вчителя музичного мистецтва» як сукупність індивідуальних творчих здібностей, навичок, знань, емоційних і мотиваційних ресурсів, що забезпечують здатність до інноваційної та ефективної педагогічної діяльності у сфері музичного мистецтва; сутність поняття «методична підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва» як процес формування професійних знань, умінь та навичок, необхідних для ефективного викладання музичного мистецтва; *подальшого розвитку* набули методичні практики, інноваційні форми та методи розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у методичній підготовці.

Теоретичне значення результатів дисертації. Матеріали дослідження можуть бути використані в процесі фахової підготовки майбутніх педагогів різних спеціальностей, науково-педагогічній підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а також у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників та самоосвітній діяльності студентів закладів вищої освіти.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у розробленні змістового модуля навчальної дисципліни «Методика загальної мистецької освіти» освітньої програми 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)» з прикладами методичних розробок (ділова гра «Музичний цифровий квест», сторітелінг «Музична історія», коучинг «Розвиток творчого потенціалу за допомогою музичного мистецтва», музично-творчий проєкт «Створення музичного ансамблю», театральний тренінг для розкриття творчого потенціалу, конкурс «Музичні таланти»); тренінгу «Розвиток

творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва з використанням цифрових технологій»; коучингу для розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва; ділових ігор «Music Mentor» та «Sound Quest: Розкривай творчість у викладанні музичного мистецтва»; воркшопу «Розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва»).

Висновки й рекомендації, які були зроблені на основі проведеної експериментальної роботи (форми, методи, прийоми, технології, цифрові інструменти, семінари, тренінги, вебінари щодо розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва тощо), можуть бути використані у методичній підготовці студентів мистецьких спеціальностей з метою розвитку їхнього творчого потенціалу, а також стане в пригоді слухачам інститутів післядипломної педагогічної освіти, у системі підвищення кваліфікації викладачів вищої школи. Крім того, корисними для дослідників будуть нові зарубіжні джерела з проблеми інтеграції принципів інноваційної педагогіки у фахову підготовку майбутніх учителів, які було введено до наукового обігу.

Апробація отриманих результатів дослідження здійснена у формі виступів та доповідей на міжнародних конференціях – «Кластерний підхід у компетентнісно зорієнтованій моделі професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Київ, 2020); «Специфіка методичної підготовки, як чинника розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Умань, 2020); «Міждисциплінарний підхід як домінанта розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Київ, 2020); «Методична підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва в університетській освіті України» (м. Умань, 2020); «Творчий потенціал майбутнього вчителя музичного мистецтва як психолого-педагогічна проблема» (м. Київ, 2020); «Закон алометрії у розвитку підсистем творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Умань, 2021); «Феномен розвитку творчого потенціалу особистості» (м. Київ, 2021); «Методична підготовка як основа розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Кропивницький, 2021); «Тайм-менеджмент як домінанта розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Київ, 2021); «Принцип Ле Шательє-Брауна у розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Київ, 2021); «Принципи розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Умань, 2021); «Хьютагогіка у розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Київ, 2021); «Цифрові та інноваційні процеси у розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Умань, 2021); «Підхід хьютагогіки до розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Умань, 2022); «Емерджентний підхід до розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Умань, 2022); «Ціннісні орієнтації як чинник розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного

мистецтва» (м. Київ, 2022); «Інтегративний підхід до розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Рига, 2022); «Стратегії розвитку вищої освіти у воєнний та післявоєнний час» (м. Київ, 2022); «Методична підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах протидії військової агресії РФ» (м. Умань, 2022); «Педагогічні ідеї М. Лисенка у методичній підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Кропивницький, 2023); «Професійний саморозвиток майбутнього вчителя музичного мистецтва у повоєнний період» (м. Кропивницький, 2023); «Емерджентний підхід у професійній мистецькій освіті: механізми реалізації» (м. Київ, 2023); «Інноваційні технології розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Копенгаген, 2023); «Цифрові технології розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Умань, 2023); «Інноваційні технології як стимул розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Умань, 2023); «Особливості методичної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва: інноваційні підходи та вплив на розвиток творчого потенціалу» (м. Чернігів, 2024); «Аксіологічні орієнтири майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Анкара, 2024); всеукраїнських – «Ділова гра у методичній підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Умань, 2021); «Наукова та художня спадщина Бориса Грінченка у розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Київ, 2021); «Проблема творчої особистості в діяхронному вимірі» (м. Київ, 2022); «Академічна доброчесність у системі вищої освіти України» (м. Київ, 2022); «Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості: в умовах воєнного стану» (м. Київ, 2022); «Ціннісні настанови у формуванні творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Івано-Франківськ, 2022); «Ціннісний аспект дослідницької позиції майбутніх докторів філософії у галузі музикознавства та музичної освіти» (м. Київ, 2023); «Музичне сприйняття в структурі творчого потенціалу особистості» (м. Одеса, 2023); «Інклюзія в мистецькій освіті: проблеми та перспективи» (м. Київ, 2023); «Розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва: передумови успішної реалізації у мистецькій освіті» (м. Київ, 2023); «Ціннісні орієнтації у системі мистецької освіти України як важливий компонент професійного становлення майбутнього фахівця» (м. Київ, 2023); Особливості методичної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва: інноваційні підходи та вплив на розвиток творчого потенціалу (м. Чернігів, 2024); Аксіологічні орієнтири майбутнього вчителя музичного мистецтва (м. Анкара, 2024); «Емерджентний підхід у розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Київ, 2024); «Принцип індивідуальної освітньої траєкторії Huflex у розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва» (м. Київ, 2024). Також результати досліджень були апробовані у VI Міжнародній Грінченківській науковій школі для докторантів, аспірантів, молодих учених та магістрантів у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка (м. Київ, 2021).

Публікації. Зміст і результати дослідження висвітлено у 15 одноосібних наукових працях; 4 статті опубліковано у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 11 публікацій (серед яких 1 розділ монографії), у яких додатково висвітлено наукові результати дисертації.

Наукові статті, опубліковані у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України

1. Даценко М.С. Творчий потенціал майбутнього вчителя музичного мистецтва: сутність та зміст феномена. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі. 2020 р. № 5. С. 54-59. ISSN: 2518-766 DOI: <https://doi.org/10.28925/2518-766X.2020.5.10> Вебпосилання на видання: <https://mmod.kubg.edu.ua/>
2. Даценко М. С. Інноваційна методична діяльність як основа розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2021 р. № 195. С. 171-174. ISSN: 2521-1919 DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-195-171-174> Вебпосилання на видання: <https://pednauk.cusu.edu.ua/>
3. Даценко М. С. Педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у методичній підготовці. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі. 2022 р. № 7. С. 82-86. ISSN: 2518-766 DOI: <https://doi.org/10.28925/2518-766X.2022.7.13> Вебпосилання на видання: <https://mmod.kubg.edu.ua/>
4. Зайва М.С. Стратегії розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у методичній підготовці. Перспективи та інновації науки. 2024 р. № 2 (36). С. 195-206. ISSN: 2786-4952 DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-2\(36\)-195-206](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-2(36)-195-206) Вебпосилання на видання: <http://perspectives.pp.ua/>

Публікації, у яких додатково висвітлено наукові результати дисертації

1. Даценко М.С. Феномен розвитку творчого потенціалу особистості. *Сучасні виклики й актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути* [зб. наук. пр.]: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Київ, 26 березня 2021 р.). 2021 р. С. 155-159. ISSN: 2708-1257 Вебпосилання на видання: <https://openscilab.org/ua/>
2. Даценко М.С. Принципи розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи*: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 2021 р. м. Умань, Україна
3. Даценко М.С. Хьютагогіка у розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Сучасні тенденції та концептуальні шляхи розвитку освіти й педагогіки* [зб. наук. пр.]: матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Київ, 26 листопада 2021 р.). Київ, 2021 р. С. 168-172. ISSN: 2709-6750 Вебпосилання на видання: <https://openscilab.org/ua/>

4. Даценко М. С. Інноваційні принципи розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва. Науковий часопис НПУ імені М.М. п. Драгоманова. 2021 р. № 83. С. 57-60. ISSN: 2311-5491 DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.83.11> Вебпосилання на видання: <https://chasopys.ps.npu.kiev.ua>
5. Даценко М. С. Актуальні підходи до розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музики. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022 р. № 52. С. 219-233. ISSN 2308-4863 DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/52-1-32>
6. Даценко М.С. Ціннісні орієнтації в розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Синергія культури у розвитку потенціалу особистості: монографія за редакцією проф. Олексюк Ольги*. Бо басен/ Німеччина. AV Akademikerverlag. 2022 р. 216 с.
7. Даценко М.С. Інтегративний підхід до розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Scientific research, findings, and developments in technology in modern science: Proceedings of the International Scientific Conference (April 1-2, 2022)*. Riga, Latvia: Baltija Publishing. 2022 р. С. 49-52. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-204-3> Вебпосилання на видання: <http://www.baltijapublishing.lv/>
8. Зайва М.С. Інноваційні технології розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва. *The 14th International scientific and practical conference "World trends, realities and accompanying problems of development" (December 19 - 22, 2023) Copenhagen, Denmark*. International Science Group. 2023 р. С. 263-264. ISBN: 979-8-89238-617-3 DOI:<https://doi.org/10.46299/ISG.2023.2.14> Вебпосилання на видання: <https://isg-konf.com/uk/>
9. Зайва М.С. Особливості методичної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва: інноваційні підходи та вплив на розвиток творчого потенціалу. *Наука та освіта під впливом глобальних викликів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції/Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (м. Чернігів, 30 січня 2024 р)*. Research Europe, 2024 р. С. 47-50 Вебпосилання на видання: <https://researcheurope.org/>
10. Зайва М.С. Аксіологічні орієнтири майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XLI-ої Міжнародної науково-практичної конференції (07 лютого 2024 року, м. Анкара, Туреччина (дистанційно))*. 2024 р., С. 198-203. DOI: <https://doi.org/10.52058/41> Вебпосилання на видання: <http://perspectives.pp.ua/>
11. Зайва М.С. Роль ціннісних орієнтацій у розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Věda a perspektivy*. 2024 р. № 1 (32). С. 62-75. ISSN: 2695-1592 DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-1\(32\)-62-75](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-1(32)-62-75) Вебпосилання на видання: <http://perspectives.pp.ua/>

Особистий внесок здобувача. Дисертація Зайвої Марії Сергіївни на тему «Розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного

мистецтва у процесі методичної підготовки» є самостійною науковою працею, в якій висвітлено власні ідеї і розробки автора, що дозволили вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні та методичні положення і висновки, сформульовані здобувачкою особисто. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей здобувача.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертаційного дослідження становить 274 сторінки (основна частина становить 202 сторінки, список використаних джерел – 39 сторінок, додатки – 33 сторінки). Список використаних джерел містить 365 найменувань, зокрема, 106 – зарубіжні видання іноземними мовами. Робота містить 14 таблиць, 12 рисунків в основному тексті роботи.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

Дотримання здобувачем академічної доброчесності в дисертації та наукових публікаціях, в яких висвітлено наукові результати дисертації. На підставі вивчення тексту дисертації і наукових публікацій, результатів автоматизованої перевірки на плагіат та їх експертної оцінки, встановлено, що дисертація і наукові публікації виконані самостійно, не містять академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, самоплагіату. Усі використані здобувачкою у тексті дисертації свої наукові праці без посилання на ці праці були попередньо опубліковані з метою висвітлення в них основних наукових результатів дисертації та вказані в анотації дисертації.

Відповідність змісту дисертації галузі знань та спеціальності. Зміст дисертації відповідає галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Рішення.

1. Дисертація Зайвої Марії Сергіївни «Розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі методичної підготовки», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, є завершеною, самостійною роботою, що містить науково обґрунтовані результати, актуальність, наукову новизну, теоретичне та практичне значення і відповідає п.6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 № 44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 за № 155/30023.

2. Дисертація Зайвої Марії Сергіївни та наукові публікації, в яких висвітлено наукові результати дисертації, виконано на належному науковому рівні з дотриманням академічної доброчесності.

3. Зайва Марія Сергіївна на високому рівні оволоділа методологією наукової та педагогічної діяльності, набула теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. Здобувачка вільно володіє матеріалом.

4. Рекомендувати дисертацію Зайвої Марії Сергіївни «Розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі методичної підготовки» до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження Зайвій М.С. ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Головуюча –

доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри освітології та
психолого-педагогічних наук
Факультету педагогічної освіти
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Людмила ХОРУЖА

